

Liselund – den Levende Have på Møn

Noter fra Lab II – 20.-21. september på Magleby Centralskole / Teater Møn på Møn

Deltagere i Lab 2:

Alette Scavenius, Anders Leth Damgaard, ravekspert, Bess Kristoffersen, designer, Bolette Bonfils, scenograf, Cecilie Rubow, antropolog KUA, Christina Louise Jørgensen, leder af Kunsthøjskolen 44 Møn, Emile Carlsen, Møn Sessions, Georg Jagunov, billedkunstner, Kathrine Winkelhorn, formand for KIT, Katrine Borup, smykkedesigner, Lise Langvad, initiativtager, Mathias Brun Andersen, Naturfotograf, Peter Kirk, teaterleder, TeaterMøn, Philippine Schollain, landskabsarkitekt, Rune Fjord, billedkunstner, Sabina Jallow, landskabsarkitekt, Stine Gro, Cantabile 2, Sune Fredskilde, geolog, Tilde Knudsen, skuespiller, teaterleder TeaterMøn, Torben Huss, fotograf, Toshie Takeuchi, billedkunstner, Trevor Davies, direktør, KIT, initiativtager.

Trevor Davies' introduktion til projekt *Liselund – den Levende Have på Møn*:

”Hvordan kortlægger vi landskabet i Liselund? Måske er det mere interessant at se på, hvad haven ikke rummer, end hvad der er. Hvad sker der om natten, hvad er der i folks erindring, og hvad er der i forhold til fremtiden? Hvordan anvender vi dette kunstnerisk, så sanserne sanser? Eller som Christina fra Kunsthøjskolen 44 formulerede det: Vi skal undersøge, hvordan vi kan samarbejde med naturen!

Liselund er udgangspunkt og afsæt for vor kortlægning af haven. Men i stedet for at se på, hvad vi fylder ind i haven, tænker vi mere på, hvad vi kan få ud af haven og særligt, hvordan vi kan koble os til flere af de dilemmaer, vi er optaget af. Dilemmaer, som man måske også var optaget af for 240 år siden, hvor kunstnere og videnskabsmænd også forhandlede om relationen mellem menneske og natur. Så vi forestiller os og ser på, hvordan vi kan anvende den kontekst for diskussioner med og om naturen, biosfæren og naturens kredsløb.

Men også arkitekturen med de små huse er interessante og afspejler, at Liselund har været et sted, hvor folk er kommet og har slået sig ned for at tænke, skrive, forestille sig og diskutere. Derfor har vi bygget hele projektet op omkring residencies, hvor kunstnere og videnskabsfolk forholder sig til og opholder sig på stedet, og ja - skaber på stedet, hvor man netop også diskuterer, forhandler og forestiller sig noget.

Forløbet følger årstiden og vil løbende ændre sig i forhold til lys, mørke, sol, vind, varme, flora og fauna, hvor vi forsøger at skabe et narrativ gennem et år. Vi har ikke konkrete ideer, men har ønsket at afsøge Liselund sammen med en række mennesker. Derfor tog vi først

initiativ til 3 vidensmiddage i vinter, siden har vi arbejdet videre i to laboratorier og fortsætter med endnu et om et par måneder.

I 2020 planlægger vi 12 workshops med en lang række kunstnere og videnskabsfolk. Gennem disse workshops finder vi vej til, hvordan vi kan strukturere forløbet med de som har været med. Vi forestiller os grupper, der arbejder på tværs af sektorer og kunstformer, og at netop den tværfaglige samtale, giver en bredere og mere nuanceret samtale/udtryk/aftryk, når der arbejdes på tværs af fagligheder, hvilket kan give mulighed for krydsbefrugtning. Præcis som man det var tilfældet i Romantikken.

Vi går altså igennem denne proces over et år, og det kan måske pege på, hvordan haven kan udvikle sig over de kommende år. Og vi snakker om mindst 5 år, hvor vi afprøver forskellige formater osv. De mennesker vi inviterer, er folk som arbejder med landskab og natur og som søger at analysere komplekse systemer ud fra forskellige kunstformer. Derfor er vi interesserede i at afprøve, hvordan haven **"virker"** og derfor går vi ud i haven for at se. Hvad er det vi lægger mærke til? Hvordan beskriver vi det, vi ser? Og hvordan kan dette transformeres til kunstneriske manifestationer/ arbejder?

Vi arbejder stedsspecifikt, men samtidig er stedet også *ikke* specifikt. Måske arbejder vi på at tid og sted slippes løs, så man relaterer til et andet rammeværk og betragter universet på en anden måde i det landskab, der netop er Dark Sky? Det kunne også være interessant at se, hvordan andre kulturer aflæser naturen og stedet på en helt anden måde. Men hvordan man strukturerer dette ved vi ikke endnu. Det er ret abstrakt nu, men det vigtigste er, at vi begynder uden specifikke mål og forventninger og går igennem dette sansende, seende og diskuterende.

Kan en arkitekt og en person, der måske er super interesseret i sommerfugle samarbejde og hvordan gør man egentlig det? Arbejder man sig igennem en række processer eller anvender man en mere konceptuel tilgang? Vi forsøger at finde nye typer af værker, der ikke er lavet hverken indenfor landart eller andre typer af kunst.

Men der også en række praktiske udfordringer med at arbejde i haven, fordi vi arbejder hele året, og fordi vi arbejder så frit som muligt. Vi vil ikke have store events. Vi ønsker individuelle oplevelser, så publikum får følelsen af at udforske haven, mens de vandrer. Måske går man alene, måske går man sammen med nogle. Vi vil have så lidt teknologi som muligt.

Der bliver ingen permanente scener. Alt skal integreres i haven og være, ja næsten usynligt. På den anden side har vi hele den digitale flade, der kan bringes i spil. Vi ønsker at invitere mennesker ind i landskabet på en koreograferet vandring for at give mulighed for at reflektere over mere eksistentielle dilemmaer. Liselund Have er et landskab, der stimulerer til refleksioner og koblinger til hele det biologiske felt, men der er ikke tale om lineære narrativer.

Det som vi særligt er optaget af er temaer, som netop er vigtige i vor tid. Naturligvis tænker vi på publikum. Men vi ønsker ikke guidede ture med en liste over, hvad ting er. Grundtanken er

at give publikum mulighed for finder deres egen fortolkning. Så spørgsmålet er, hvordan denne refleksion finder sted? Måske gennem forskellige udsigts poster og perspektiver på, hvordan forsøger vi at engagere et publikum? Det er netop ikke et spørgsmål om at overføre kundskab, men at give mulighed for at publikum sanser, og gennem refleksion kobler sig til et fornyet blik ind naturens kredsløb. Så der er stadig mange ubesvarede spørgsmål.

Derfor går vi omvejen og derfor er det vigtigt, at de mennesker, der involverer sig er forberedt på at gå vejen med andre. Derfor er det nødvendigt med mindre residencies i 2020, hvor kunstnere og forskere sammen afprøver og udforsker ideer og koncepter.”

Herefter blev deltagerne delt op i grupper, som hver især fik en ledetråd til inspiration, og sendt ud i parken på Liselund for at udvikle ideskitser, som siden blev fremlagt tilbage på skolen:

Ide skitser fra LAB 2

DE BLÅ STOLE: Rune Fjord, Toshie Takeuchi, Trevor Davies:

Vi bruger stolen som nøgle til at udforske haven og landskabets materialitets-forbindelse med jorden og himlen. Man kan altid se en anden stol i haven gennem et geometrisk lag på tværs af ruterne som synslinjer. Det skaber en energi og en spænding mellem de der vandrer og de som sidder på stolene. De, der sidder i stole, er publikum. Vi kunne kalde det samarbejdet et *Gesamtkunstwerk*.

KASTAJNEFORSAMLING: Cecile Robow, Sabina Jallow, Sune Fredskild

Kastanjetræerne i haven har brug for opmærksomhed. For de *er* syge - og samtidig rummer de en ufattelig rigdom. De er usædvanligt gamle og kan leve mange år endnu. En gruppe ambassadører kan arbejde på at lære kastanjeTRÆSK (et levende sprog) og af den vej sørge for træernes helse og livfuldhed. Der er brug for gartnerambassadører, nøddesamlere, nødderistemester, saftregnskabsholder og mange flere. Man skal tænke træerne ind som en distribueret stemme. Der kunne være en forplanteskole som sørger for at træerne kan forplante sig? Her er brug for mange typer af kundskab og omsorg, som kan arbejde sammen med træerne. Træernes kroner og rødder kan i mange typer af fællesskaber infiltrere det menneskelige, stammen står stærk. TRÆSK – det er sproget træerne taler i kastanjeforsamlingen. Kastanjetræsk er en af de vigtige dialekter i haven.

KAPELLET: Bolette Bonfis, Peter Kirk

Djævlekløften er det sakrale rum, hvorfra det gamle kapel styrtede i vandet for omkring 100 år siden. Her trækkes linjer mellem træer højere oppe. Rummet taler til os, så vi træder ind i rummet og får følelsen af at være inde i kapellet. At man giver noget til kapellet og bidrager med sin egen eftertanke.(Her kunne anvendes brudstykker af plastic som ligger og flyder i naturen)

UD AF COMFORTZONEN: Georg Jagonow, Bess Christoffersen, Stine Gro, Katrine Borup.

Nøgle-ideen er en konceptuel og overordnet ide – et billede på ønsket om at skabe forskellige "indgange" til parken, der kan bringe de besøgende i dialog med stedet på uventede måder. Man kunne også tale om at vinkle oplevelsen eller flytte de besøgendes fokus - udvide horisonten. Målet er, at "åbne" publikum til en mere søgende, nysgerrig tilgang. En nøgle kunne fx være spørgsmål, en personlig guide, et skattekort eller en podcast.

GENERATIONER OM HAVEN: Anders Leth Damgaard, Philippine Schollain, Matthias Brun Andersen

Vi ekstraherer hver generations forhold til haven - i alt 3 generationer. Man arbejder med havens tre typologier: *mørke, scene og lysning* og sætter dette ind i byen på Stege torv. Ønsket er at generere et fællesskab og føre rummet ud af rummet og skoven ud af skoven. Ligesom den gamle have har fået tilført noget, så får den også tilført noget nyt med materialer, der er produceret fra vores tid. For haven kan bidrage med noget af sig selv i byen og ved at møde haven i et urbant miljø, får man lyst til at se Liselund i virkeligheden.

KW 111019